

**FARMERS' AWARENESS OF DANGER CAUSED
BY PESTICIDE USE IN GROWING HUA RUE PEPPER,
TAMBON HUA RUE, AMPHOE MUANG,
UBONRATCHATHANI PROVINCE**

PALEERAT AKSORNSRI

**A THISIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
(RURAL DEVELOPMENT STUDIES)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2005

ISBN 974-04-6374-6

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

พฤติกรรมตระหนักของเกษตรกรถึงพิษภัยอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในการเพาะปลูกพริกพันธุ์หัวเรือ ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี (FARMERS' AWARENESS OF DANGER CAUSED BY PESTICIDE USE IN GROWING HUA RUE PEPPER, TAMBON HUA RUE, AMPHOE MUANG, UBONRATCHATHANI PROVINCE)

ปาลีรัฐ อักษรศรี 4337030 LCRU/M

ศศ.ม. (พัฒนารชนบทศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ยงยุทธ บุราสิทธิ์ ศศ.ม., เอี่ยม ทองดี ศศ.ม.,
เรณู เหมือนจันทร์เชย ศศ.ม.

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมตระหนักในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรและศึกษาความตระหนักถึงพิษภัยอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรในการเพาะปลูกพริกพันธุ์หัวเรือ โดยผู้ศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่าง 157 คน โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมโดยรวมในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างเหมาะสมและมีความตระหนักถึงพิษภัยอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในระดับสูง แต่พฤติกรรมตระหนักของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรจะมีพฤติกรรมที่ตระหนักถึงความปลอดภัยจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในขั้นตอนที่ต้องสัมผัสหรือเกี่ยวข้องกับโดยตรง เช่น การผสมสารเคมี การหยิบจับหรือการฉีดพ่นสารเคมี การทำความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้าหลังจากฉีดพ่นสารเคมีและการดูแลตนเองเมื่อมีอาการเจ็บป่วย แต่เกษตรกรจะไม่มีพฤติกรรมตระหนักในขั้นตอนที่เกษตรกร ไม่ได้สัมผัสหรือใกล้ชิดกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช จึงไม่ได้สนใจกับผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ปักป้ายเตือนว่ามีการฉีดพ่นสารเคมีในพื้นที่ของตน การจัดเก็บสารเคมีและ การกำจัดภาชนะบรรจุสารเคมีที่ไม่ถูกวิธี หรือการผสมสารเคมีให้มีฤทธิ์รุนแรงเพื่อการกำจัดศัตรูพืชที่ได้ผลโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภค

ในด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกร พบว่า มีปัจจัยด้าน อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การปลูกพริก การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช รายได้และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรส่งผลต่อความตระหนักในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับการศึกษา เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำจึงทำให้ขาดการพิจารณาถึงความถูกต้องในการใช้สารเคมี และปฏิบัติผิดๆ จนกลายเป็นความเคยชินทำให้เกษตรกรไม่ตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดกับตนเองและผู้อื่น แนวทางการส่งเสริมให้เกษตรกรตระหนักถึงพิษภัยอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชนั้น ควรมีการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องแก่เกษตรกรในรูปแบบที่สามารถเข้าใจง่ายเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีวิธีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องปลอดภัยรวมทั้งมีความตระหนักถึงพิษภัยอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชความรู้ที่ถูกต้องแก่เกษตรกรในรูปแบบที่สามารถเข้าใจง่ายเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรมีวิธีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องปลอดภัยรวมทั้งมีความตระหนักถึงพิษภัยอันตรายจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

FARMERS' AWARENESS OF DANGER CAUSED BY PESTICIDE USE IN GROWING HUA RUE PEPPER, TAMBON HUA RUE, AMPHOE MUANG, UBONRATCHATHANI PROVINCE

PALEERAT AKSORNSRI 4337030 LCRU/M

M.A.(RURAL DEVELOPMENT STUDIES)

THESIS ADVISORS: YONGYUTH BURASITH, M.A., IAM THONGDEE, M.A.,
RENU MUENJANCHOEY, M.A.

ABSTRACT

Objectives of this research are to study farmers' awareness on the use of pesticides in growing pepper, factors affecting farmers' awareness of using pesticides in growing pepper, and farmers' awareness of danger caused by the use of pesticides in growing Hua Rue pepper. The author conducted the research under a survey and qualitative research methodology with questionnaires, in-depth interviews, and non-participating observation of 157 sample farmers, to collect the data. It was found from the study that, as a whole, most farmers had appropriate behavior in using pesticides, and had a high level of awareness of danger caused by pesticides. However, it was found that farmers' awareness involved using pesticides safely when they had to touch or deal with them directly, such as in the process of mixing, holding or spraying chemicals; dressing, body and cloth clean-up after the spraying process; and when farmers felt sick and would observe health conditions and remedy them. But, it was found that farmers did not have such awareness after spraying pesticides because they did not touch pesticides directly or stay close to them; as a result, they did not pay attention to drawbacks to the society and environment. For example, no signs warned of pesticide-sprayed areas, pesticides were not kept in safe and closed areas, methods for eradicating pesticide vessels were not right, or several pesticides were mixed up for higher efficiency in wiping out pests without taking account of consumers' safety.

Regarding factors affecting farmers' awareness of using pesticides, it was found that age, level of education, experience in growing pepper, use of pesticides, revenues, and information received concerning the use of pesticides effected farmers' awareness of using pesticides, especially the level of education, because most were low-educated; as a result, they did not consider the use of pesticides appropriately, repeated wrong practice until they felt familiar with it, and ignored danger to themselves or others.

Concerning actions to encourage farmers' awareness of danger caused by the use of pesticides, correct information should be distributed to farmers in easy, comprehensible forms, to educate and make farmers understand the correct and safe use of pesticides, as well as the danger posed by pesticides.

KEY WORDS: HUA RUE PEPPER / BEHAVIORS OF AWARENESS / PESTICIDES

189 P. ISBN 974-04-6374-6